

Afgørelser – Reg. nr.: 07839.00

Fredningen vedrører: Hemmed Boplads

Domme

Taksationskommissionen

Naturklagenævnet

Overfredningsnævnet

Fredningsnævnet

17-06-1992

Kendelser

Deklarationer

FREDNINGSNÆVNET >

1211/12-0054

Hemmed Boplads

725 Nørre Djurs Kommune

1315 I SØ

INDHOLDSFORTEGNELSE

- Afgørelse af 17.6.1992 (nævn 134/91) om fredning af boplads øst for Hemmed Kirke. Statur quo med tilladelse til naturpleje. Forbud mod bebyggelse og tilplantning. Ingen offentlig adgang.

MATRIKELFORTEGNELSE

(ajour pr. 17/ 6 19⁹²)

Fredningen omfatter (helt eller delvis) følgende matrikelnumre:

Matr.nr. 9a Hemmed By, Hemmed.

Gældende matrikulært kortbilag: juni 1992

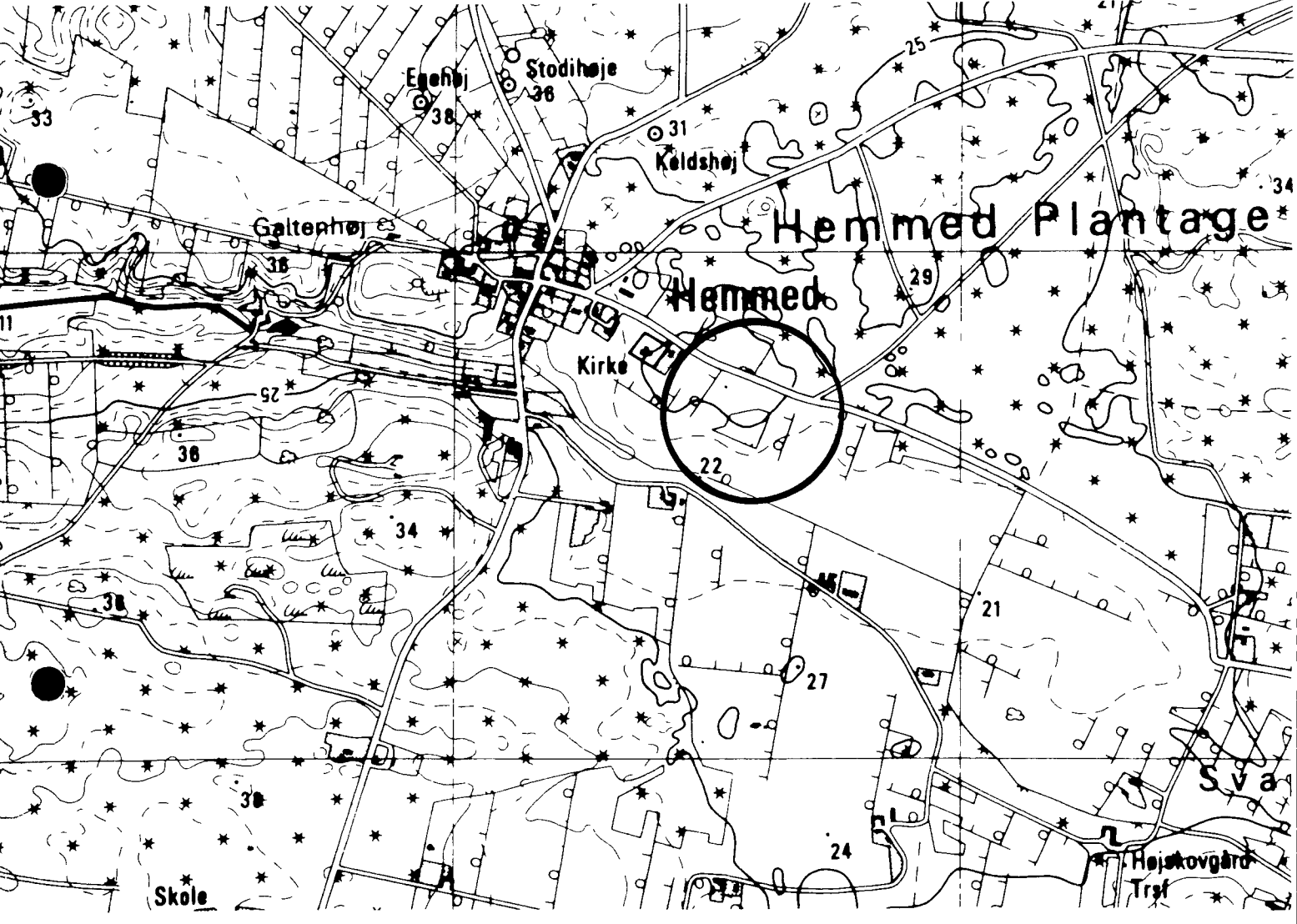
Se også REG. NR.:

FREDNINGSAFGØRELSE AF 17.JUNI 1992 VEDRØRENDE

BOPLADS ØST FOR HEMMED KIRKE

NØRRE DJURS

ÅRHUS AMT

eml.

År 1992, den 17. juni, traf fredningsnævnet for Århus amts nordlige fredningskreds i sagen

FS. 134/91

Sag angående fredning af boplads
øst for Hemmed kirke i Nørre Djurs
kommune

sålydende

a f g ø r e l s e :

Under denne sag, som er indbragt for nævnet af Århus amt, er der nedlagt påstand om fredning af et ca. 1,6 ha. stort areal af matr. nr. 9 a Hemmed by, Hemmed, i Nørre Djurs kommune.

Foreløbigt fredningsforslag er udfærdiget i september 1991 og efter indkaldelse af 29. oktober 1991 behandlet i offentligt møde den 11. december 1991.

Der er ikke efter mødet fremkommet bemærkninger til det foreløbige fredningsforslag.

Endeligt forslag til fredning er fremsendt til nævnet den 14. april 1992, efter at visse ændringer på baggrund af indsigelser, fremkommet i det offentlige møde, er taget til følge.

Det hedder i fredningsforslaget:

"Århus Amt ønsker fredning gennemført for et areal ved Hemmed med rester af en oldtidsbebyggelse.

Fredningsområdets beliggenhed og omfang.

Fredningsområdet afgrænses mod vest af Hemmed Kirke med kirkegård, mod nord af Hemmed Kirkevej og mod syd af nyplantet gran-

617-
0039

29-92

plantage. Mod sydøst står en række gamle fyr.

Området deles i to omtrent lige store dele af et nordnordøst-sydsydvest forløbende læhegn af større egetræer, hvoraf en del er fældet og kun stubbene står tilbage. Den vestlige del er dyrket mark. Den østlige del har tidligere henligget som græsmark, men er nu for den nordøstlige dels vedkommende tilplantet med gran. Langs med Hemmed Kirkevej er et 6-7 m bredt bælte af nyplantede træer og buske.

Beskrivelse af området og baggrunden for fredningsforslagets fremsættelse:

1) Landskab og geologi.

Arealet ligger på kanten af en dal, i yderkanten af et område med smeltevandssand og -grus samt flyvesandsaflejringer og grænser op til syd for liggende ferskvandsdannelser, hvor igennem Treåen (reguleret) har sit løb.

2) Arkæologi.

Området er af største arkæologiske interesse. Udgravninger i perioden 1986-90 af den sydøstlige del af området dokumenterer oldtidsbebyggelse i form af hustomter (midtsulehuse, treskibshuse og forrådshuse/udhuse) fra yngre stenalders enkeltgravstid og dolktid samt fra ældre bronzealder - dvs. ca. 2500-1000 før vor tidsregning. Desuden undersøgte en jordfæstegrav fra vikingetid og hulvejssystemer.

En prøvegravning i 1990, med 8 mindre prøvelfelter udlagt jævnt fordelt over marken vest for ovennævnte udgravningsfelt, afslørede i 7 af felterne et 0,15-0,30 m tykt oldtidskulturlag samt underliggende anlægsspor i form af stolpehuller, gruber og lerlag. Fundene fra kulturlaget i prøvelfelterne er af samme datering som i udgravningsfeltet.

3) **Adgang.**

Der ønskes ikke givet adgang for almenheden, men til arkæologiske undersøgelser, herunder udgravninger.

4) **Frednings- og byplanmæssige forhold.**

I de landskabsanalyser, der er udført af statens frednings- og landskabskonsulent i 70-erne, er området udpeget som zone I-område: Område af største fredningsmæssige interesse.

I Regionplan 1989 er området udlagt som jordbrugsområde med visse beskyttelsesinteresser.

I Fredningsplan 1987 indgår arealet i sammenhængende naturområde D og udgør samtidig en del af særligt biologisk beskyttelsesområde.

I Forslaget til Skovrejsningsplan er området udlagt som område, hvor skovrejsning er uønsket.

Området er beliggende i landzone og delvis omfattet af kirkeomgivelsesfredning.

De konkrete behov for regulering.

Området ønskes tilplantet med skov.

Fredningens formål.

- At sikre arealet mod tilplantning med træer.
- At sikre områdets kulturhistoriske/arkæologiske værdier.
- Sidegevinst: Frit udsyn til den lave, kønne Hemmed Kirke, når man kører mod Hemmed fra Rimsø."

Endvidere indeholder forslaget bestemmelser, som i alt væsentligt svarer til de nedenfor gennemførte, således at et afsnit om tilla-

delse til at bibeholde en ridebane er indføjet, og bemærkninger om opsætning af hegn er udgået, efter at Århus amt har opsat hegn om det areal, som påstås fredet, og omkring ridebanen, omkring sidstnævnte som et "Silva-hegn", hvor alene de 4 hjørnestolper er gravet ned, medens de mellemliggende stolper står løst på jorden, og for så vidt angår de øvrige hegn som almindeligt hegn med nedgravede pælehegn, udført som el-hegn med flere trådrækker.

Om ejendommen fremgår udover det foran oplyste, at arealet er en del af en samlet landbrugsejendom på i alt 15.4017 ha., heraf vej 0.4660 ha.

Ejendommen tilhører Jørgen og Bodil Larsen, Egebækgård, Hemmed Kirkevej 12, Hemmed, 8585 Glesborg.

Af det areal, som påstås fredet, er ca. 0,4 ha. omfattet af tidligere kirkeomgivelsesfredning, hvori det bl.a. hedder:

"Arealerne ikke må bebygges eller beplantes med høje træer, midlertidigt eller vedvarende, ligesom der heller ikke på arealerne må anbringes transformerstationer, telefon- og telegrafmaster o.lign., derpå ej opsættes skure, udsalgsboder, isboder, vogne til beboelse eller opbevaring af redskaber el. lign. skønhedsforstyrrende genstande."

Der henvises med hensyn til arealets udstrækning og indretning til det vedhæftede rids (bilag 1) med detailkort over udgravningsområdet (bilag 2).

Bekendtgørelse om det endelige fredningsforslag har været indrykket i Statstidende for den 25. april 1992, og i Lokalavisen Djursland for den samme dato.

Sagen har været behandlet i offentligt møde den 26. maj 1992 efter nævnets forudgående besigtigelse af arealet.

I mødet deltog foruden ejerne repræsentanter for Århus amt, Landskabskontoret, Miljøministeriet, Skov- og Naturstyrelsen, Kulturhistorisk Kontor i Jylland, vedkommende provstiudvalg og Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomité.

Ejerne ønskede principalt at kunne disponere frit over arealet, som ønskes tilplantet med juletræskultur, udover det allerede tilplantede areal på ca. 0,4 ha., men ville dog ikke fremsætte egentlig protest mod fredningsforslaget. Ejerne ønskede dog tilladelse til at bibeholde den på ridset viste ridebane, som ligger midt i arealet ud mod vejen.

Ridebanen er indrettet til brug for mindre grupper af private ridende til øvelsesridning (dressurridning). Ridebanen henligger i jord. Der vil ikke blive opsat faste installationer, og selv ikke i forbindelse med lejlighedsvis midlertidigt opstillede effekter vil der blive tale om gravearbejder dybere end 25 cm.

Forslaget blev fra de i øvrigt fremmødte stærkt anbefalet.

Det fremhævedes fra amtets side, at en planlagt omfartsvej skulle passere igennem det pågældende område, men at der i tilfælde af fredning intet var til hinder for, at vejen kunne føres længere mod øst.

Efter mødet har en repræsentant fra Djurslands museum, som forestår udgravningerne, overfor nævnet tiltrådt såvel opsætningen af hegnet som bibeholdelse af ridebanen på de nedenfor anførte vilkår.

Fredningsnævnet har under hensyn til arealets enestående værdi i arkæologisk henseende eenstemmigt vedtaget at følge den nedlagte fredningspåstand, som anført i det følgende.

A. Fredningens formål og udstrækning.

Af de grunde, som er anført af amtet som fredningens formål, fre-

des det på vedlagte rids (bilag 1) viste areal, i alt ca. 1,6 ha., af ejendommen matr.nr. 9 a Hemmed by, Hemmed.

B. Fredningens indhold.

- 1) Arealet skal bevares i den nuværende tilstand.
- 2) Arealet, skal, jfr. dog pkt. 5 vedrørende ridebanen, fremover henligge i vedvarende græs, der kan omlægges hvert 5. år med pløjning til maksimalt 25 cm.s dybde. Terrænændring må ikke finde sted.
- 3) Arealet må ikke tilplantes. Nyanlæg af skov, juletræs- og pyntegrøntskulturer samt frugtplantager ved plantning eller såning er således ikke tilladt. Det eksisterende 2- og 3-rækkede hegn langs vejen, som angivet på ridset, kan bevares.
- 4) Den del af arealet, der er tilplantet med amorka-gran, skal ryddes, inden træerne bliver 2 m høje, dog senest år 2001. Stødene må ikke fjernes. Fjernelse med klump indtil 25 cm.s dybde kan ske inden udgangen af 1994.
- 5) Arealet må ikke bebygges, udstyres med tekniske anlæg el.lign. Det tillades ejerne at bibeholde den på ridset viste ridebane anlagt uden belægning til brug for en mindre kreds af private ryttere.
På ridebanen må ikke varigt anbringes forhindringer o.lign. Der må ikke på ridebanen foretages jordbehandling over maksimalt 25 cm.s dybde. herunder ejheller gravning m.v. i større dybde i forbindelse med rent midlertidig opstilling af enkelte redskaber på banen.
- 6) Der kan efter tilladelse fra Skov- og Naturstyrelsen og drøftelse med ejerne foretages arkæologiske undersøgelser og udgravninger. Der kan i den forbindelse ydes erstatning for driftstab.
- 7) Århus amt kan foretage naturpleje, såfremt ejerne ikke selv

ønsker at gennemføre den.

8) Adgang for almenheden er ikke tilladt, jfr. dog pkt. 5.

C. Erstatning.

I overensstemmelse med et af fredningsnævnet fremsat tilbud, som er accepteret af ejerne, tilkendes der ejerne, Jørgen og Bodil Larsen, Egebjerggård, Hemmed Kirkevej 12, Hemmed, 8585 Glesborg, i erstatning 12.000 kr.

Nævnet har herved også taget hensyn til, at det tilplantede areal i den østligste del af området efter rydningsbestemmelserne under pkt. B, 4) også efter rydningen vil være uanvendeligt i de mange år, det varer, inden stødene er forsvundet af sig selv.

Erstatningsbeløbet, som forrentes med 10,5 % fra afgørelsens dato, udredes med 3/4 af Statskassen og 1/4 af Århus amt.

D. ANKE m.v.

Sagen skal - henset til at erstatningen ikke overstiger 100.000 kr. - ikke automatisk forelægges Overfredningsnævnet til efterprøvelse.

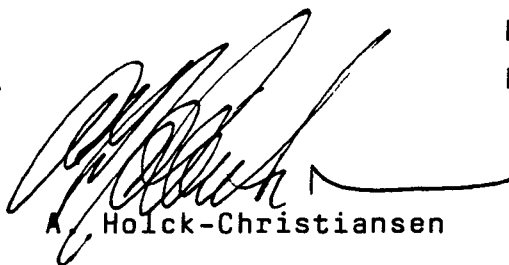
Derimod kan afgørelsen i medfør af naturfredningslovens § 26 påklages til Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm, af enhver, som særskilt skal underrettes om afgørelsen.

Afgørelsen vedrørende erstatningsspørgsmålet kan dog kun påklages af ejerne, miljøministeriet og Århus amt.

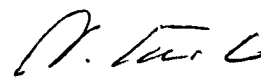
Per Blændstrup
amtsrådsvalgt medlem.

N. Iuel
kommunevalgt medlem.

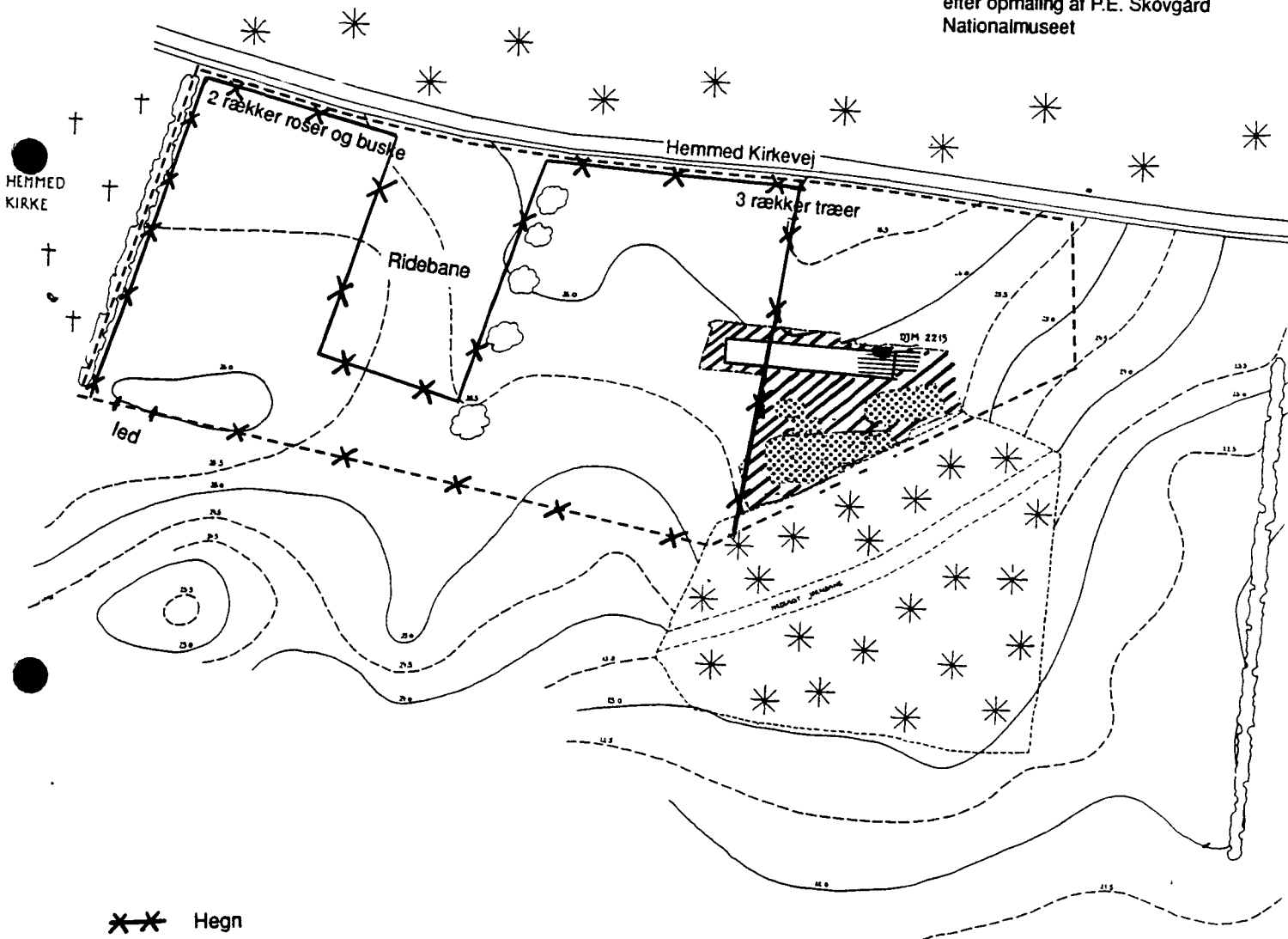
A. Holck-Christiansen

**OLDTIDSBEBYGGELSE
V. HEMMED**

DJM 2215 Hemmed Kirke

Koteopmåling, rentegn.
Jack Bacher 1990
efter opmåling af P.E. Skovgård
Nationalmuseet

- ✕✕** Hegn
- ////** Udgr. områder Se også særskilt kortbilag 2
- ≡≡** Enkeltgravstid 2500 - 2400 f.kr.
- ▭** Dolktid 2400 - 1800 f.kr.
- ▨** Ældre Bronzealder 1800 - 1000 f.kr.
- Vikingetid -ca. 1000 e.kr.
- - -** Omr. med oldtidsbebyggelse der sikres ved fredning

0 10 20 30 40 50 m

Kortbilag nr. 1

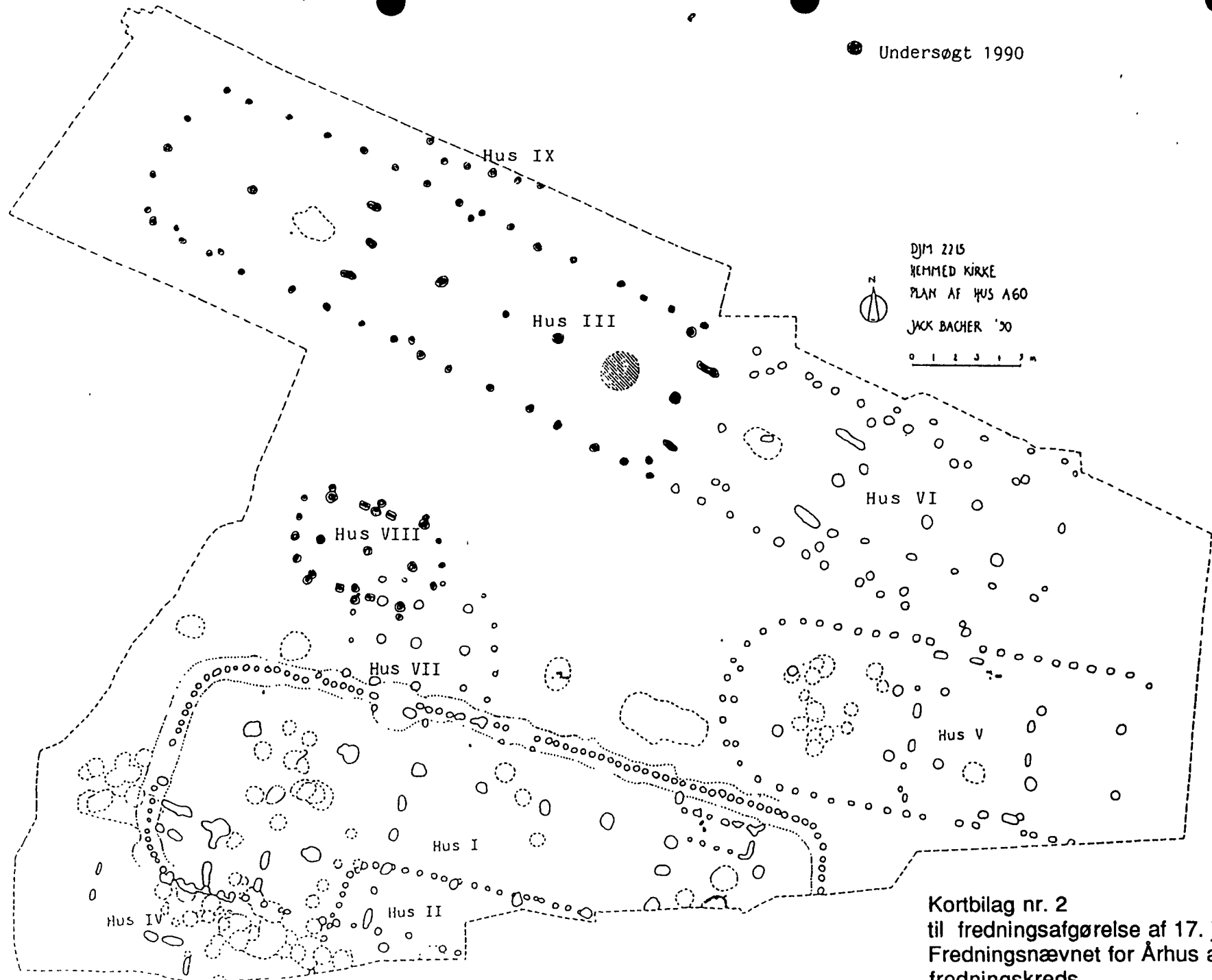
Fredningskort til afgørelse af 17. juni 1992
fra Fredningsnævnet for Århus amts nordlige
fredningskreds vedrørende

BOPLADS VED HEMMED KIRKE

Nørre Djurs kommune

Århus amt

Undersøgt 1990

REG. NR. 7839.00

Kortbilag nr. 2
til fredningsafgørelse af 17. juni 1992 fra
Fredningsnævnet for Århus amts nordlige
fredningskreds